

RAPORT ANUAL DE PROGRES

PRIVIND IMPLEMENTAREA PROIECTULUI „CONSOLIDAREA CONTROLULUI TUBERCULOZEI ÎN REPUBLICA MOLDOVA”, ANUL 2020

INFORMAȚII GENERALE DESPRE GRANT

Titlul Programului	Consolidarea controlului tuberculozei în Republica Moldova, 2018-2020
Donator:	Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei
Numărul grantului	MDA-T-PAS
Recipientul Principal:	Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)
Data semnării acordului:	Ianuarie 2018
Finanțarea aprobată:	3,960,620.00 Euro
Perioada de raportare:	01 ianuarie 2020– 31 decembrie 2020

ACRONIME ȘI ABREVIERI

AFI	Asociația Obștească „AFI”
APL	Autoritate Publică Locală
BK	Bacilul Koch
CDI	Consumatori de droguri injectabile
CNAM	Compania Națională de Asigurări în Medicină
CNC	Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și control al tuberculozei
DOT	Tratament Direct Supravegheat
Fondul Global	Fondul Global pentru Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei
HIV	Virusul Imunodeficienței Umane
IFP	Institutul de Ftiziopneumologie ”Chiril Draganiuc”
IMSP	Instituție medico-sanitară publică
MDR-TB	Tuberculoză multidrog-rezistentă
MSMPS	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale
OMF	Oficiul medicului de familie
OMS	Organizația Mondială a Sănătății
ONG	Organizație Neguvernamentală
PNCT	Programul Național de Control al Tuberculozei
PTH	Persoanele care trăiesc cu HIV
SIDA	Sindromul Imunodeficienței Umane Achiziționate
TB	Tuberculoză
XDR-TB	Tuberculoză cu rezistență extinsă
Xpert MTB/RIF	Metodă rapidă în diagnosticul tuberculozei

Cuprins

INFORMAȚII GENERALE DESPRE GRANT	2
ACRONIME ȘI ABREVIERI	3
INTRODUCERE.....	6
DESCRIEREA GENERALĂ A PROIECTULUI	7
SCOPUL PROGRAMULUI:.....	8
STRATEGII :	8
ACTIVITĂȚI PLANIFICATE ÎN CADRUL PROIECTULUI IMPLEMENTAT DE CENTRUL PAS:.....	8
GRUP ȚINTĂ/BENEFICIARI.....	8
SUMARUL REALIZĂRILOR.....	9
IMPLEMENTAREA METODEI RAPIDE PENTRU TESTAREA REZISTENȚEI LA RIFAMPICINĂ A TB, PRIN METODA XPERT MTB:	9
SUPTUL MULTIDIMENSIONAL AL PACIENȚILOR CU TB:.....	9
ÎMPlicAREA SOCIETĂȚII CIVILE PRIN PROGRAMUL DE GRANTURI MICI:.....	9
ADVOCACY, COMUNICARE ȘI MOBILIZARE SOCIALĂ:.....	9
PROGRAMUL MOTIVAȚIONAL PENTRU ÎMBUNĂȚĂȚIREA ADERENȚEI LA TRATAMENT A PACIENȚILOR CU TB:.....	10
CAPACITAREA SISTEMULUI DE SĂNĂTATE:.....	10
ACTIVITĂȚILE IMPLEMENTATE ȘI REZULTATE	11
OBIECTIVUL 1. ASIGURAREA ACCESULUI UNIVERSAL LA DIAGNOSTIC CALITATIV ȘI RAPID LA TOATE FORMELE DE TB, INCLUSIV M/XDR-TB	11
<i>Activitatea: Implementarea Xpert MTB/RIF la nivel raional, în penitenciare și centrele SIDA.....</i>	<i>11</i>
<i>Activitatea: Participarea la evenimente internaționale tematice a personalului implicat în implementarea Xpert-ului în Moldova.....</i>	<i>11</i>
OBIECTIVUL 3. CONSOLIDAREA ABORDĂRILOR CENTRATE PE PACIENT PENTRU TRATAMENTUL TB MDR/XDR.....	11
<i>Activitatea: Acordarea suportului motivațional pacienților MDR/XDR pentru aderență la tratament</i>	<i>11</i>
NUMĂRUL PACIENȚILOR CU MDR-TB CARE AU BENEFICIAT DE STIMULENTE FINANCIARE PENTRU SPORIREA ADERENȚEI LA TRATAMENT (MALUL DREPT).....	12
NUMĂRUL PACIENȚILOR CU MDR-TB CARE AU BENEFICIAT DE STIMULENTE FINANCIARE PENTRU SPORIREA ADERENȚEI LA TRATAMENT (MALUL STÎNG)	12
NUMĂRUL PACIENȚILOR CU XDR-TB CARE AU BENEFICIAT DE STIMULENTE FINANCIARE PENTRU SPORIREA ADERENȚEI LA TRATAMENT (MALUL DREPT).....	12
NUMĂRUL PACIENȚILOR CU XDR-TB CARE AU BENEFICIAT DE STIMULENTE FINANCIARE PENTRU SPORIREA ADERENȚEI LA TRATAMENT (MALUL STÎNG)	12
<i>Activitatea: Suportul Centrelor de suport al tratamentului pacienților cu TB în condiții de ambulator.....</i>	<i>12</i>
<i>Activitatea: Vizitele de monitorizare/supervizare a Centrelor</i>	<i>13</i>
<i>Activitatea: Programul de granturi mici pentru ONG</i>	<i>13</i>
<i>Activitatea: Participarea la evenimente internaționale a reprezentanților societății civile.....</i>	<i>15</i>
<i>Activitatea: Consolidarea activităților de advocacy, comunicare și mobilizare socială/informare și educare în domeniul prevenirii MDR TB.....</i>	<i>16</i>
OBIECTIVUL 4. ÎMBUNĂȚĂȚIREA MANAGEMENTULUI TB ASOCIATE CU INFECȚIA HIV	16
<i>Activitatea: Consolidarea capacităților naționale în realizarea unui control eficient al co-infecției TB/HIV.....</i>	<i>16</i>
<i>Activități suplimentare pentru mitigarea consecințelor pandemiei COVID-19.....</i>	<i>16</i>
INDICATORII DE PERFORMANȚĂ AI PROGRAMULUI	18
UTILIZAREA FONDURILOR.....	19

ANEXĂ: LISTA ONG-URILOR CARE AU IMPLEMENTAT PROIECTE ÎN DOMENIUL TB ÎN CADRUL PROGRAMULUI DE GRANTURI MICI ÎN 2020	20
---	-----------

INTRODUCERE

În scopul susținerii eforturilor Guvernului Republicii Moldova în controlul tuberculozei în țară, precum și pe motivul costurilor ridicate a intervențiilor complexe în domeniu, Consiliul național de coordonare a Programelor Naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și control al tuberculozei a aplicat pentru asistență financiară de la Fondul Global de Combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei în cadrul noului mecanism de finanțare.

În rezultat, Fondul Global a aprobat finanțarea Aplicației înaintate de CNC în scopul susținerii activităților stipulate în Programul Național de Control al Tuberculozei.

Începând cu Runda a 8-a, în conformitate cu cerința donatorului, este implementat mecanismul dublu de urmărire a finanțării (Dual tracking finance), respectiv resursele financiare ale Fondului Global destinate țării sunt gestionate prin intermediul a doi Recipienți Principali - guvernamental și neguvernamental.

Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS), organizație independentă, neguvernamentală, necomercială și non-profit, a fost selectat în calitate de Recipient Principal neguvernamental de către CNC, în baza unui concurs deschis și transparent.

Astfel, conform acordului de grant nr. MDA-T-PAS, perioada de implementare a grantului este 01 ianuarie 2018-31 decembrie 2020.

În conformitate cu Aplicația țării și acordul de grant, au fost selectați doi Sub-recipienți pentru implementarea componentelor grantului:

- Fundația Soros-Moldova;
- Asociația Obștească "AFI".

Centrul PAS împreună cu Sub-recipienții implementează activitățile grantului în colaborare cu Consiliul național de coordonare a Programelor Naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și control al tuberculozei, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Programul Național de Control al Tuberculozei, instituțiile din subordinea ministerului, autoritățile publice locale, Oficiul OMS din Moldova și organizațiile neguvernamentale active în domeniul TB.

DESCRIEREA GENERALĂ A PROIECTULUI

Moldova este printre cele 30 de țări din lume cu cea mai mare povară a tuberculozei rezistentă la medicamente. În 2015, OMS a estimat că incidența și mortalitatea de TB este de 152, respectiv 12 la 100.000 de populație, având o tendință de descreștere nesemnificativă în comparație cu estimările OMS pentru 2012, care indicau la 160 și, respectiv, 16,3 la 100.000 de populație. Potrivit datelor Programului național de control al tuberculozei, în 2016, au fost notificate 3.574 cazuri de tuberculoză (toate formele) sau 88,6 la 100.000 de populație, inclusiv 2.847 de cazuri noi (70,6 la 100.000 populație). Rata mortalității a fost de 9,4 la 100 000 populație (380 pacienți).

Rata formelor MDR-TB s-a menținut la același nivel în ultimii ani. În 2015, ratele înregistrate de tuberculoză MDR, conform datelor naționale de supraveghere de rutină au fost de 25,3% printre cazurile noi și de 65,5% printre retratamente. Rata pentru cazurile cu co-infecție TB/HIV, în baza cazurilor notificate a atins 8,2% în 2016 în comparație cu 5,7% în 2011. Sunt diferențe regionale pentru rata co-infecției TB/HIV, ajungând la 15,7% în regiunea de est a Moldovei și 20,2% în municipiul Bălți.

Regiunea de pe malul stâng al râului Nistru înregistrează rate mai mari de notificare a cazurilor de tuberculoză, cazurilor de MDR -TB și de co-infecție TB/HIV, comparativ cu alte regiuni din Moldova.

Notificarea tuberculozei printre deținuți rămâne relativ constantă în ultimii ani. În 2015, au existat în jur de 10.000 de deținuți și au fost înregistrate 173 de cazuri de tuberculoză, reprezentând 4,8% din totalul cazurilor de tuberculoză notificate în țară.

În ultimii ani, rata de succes a tratamentului a crescut atât pentru cazurile sensibile, cât și pentru cazurile de TB rezistentă la medicamente. În 2014, rata de succes printre cazurile noi cu BK pozitiv a fost de 79,9% față de 62,6% în 2012. Rata de succes a tratamentului printre cazurile de tuberculoză MDR/RR a atins 57% pentru cohorta din 2013, comparativ cu 48% înregistrate pentru cohorta din 2008.

Principala provocare pentru Programul Național de Control al TB și principalul obstacol pentru un control eficient a TB în țară este povara înaltă a rezistenței la medicamentele antituberculoase.

În contextul profilului epidemiologic și provocărilor programatice, obiectivul general al programului este de a reduce povara tuberculozei (inclusiv TB MDR/XDR) în Republica Moldova prin asigurarea accesului la diagnostic și tratament de calitate, implementarea abordărilor durabile centrate pe pacient, discutarea necesităților grupurilor cu risc sporit și consolidarea capacității de management a PNCT. Programul acoperă întregul spectru de intervenții în controlul tuberculozei, inclusiv performanța generală a serviciilor de control al tuberculozei și abordări intrersectoriale pentru controlul TB, DR-TB și TB/HIV, cu o atenție deosebită la necesitățile persoanelor vulnerabile și cu risc sporit. Prioritățile programului sunt în concordanță cu politicile și orientările internaționale.

Proiectul este parte integrantă a Programului Național de Control al Tuberculozei și implică actori guvernamentali din instituțiile de resort și organizații non-guvernamentale. Acest proiect reprezintă o finanțare orientată spre continuarea programului anterior.

Programul susține și fortifică intervențiile care au fost finanțate anterior de Fondul Global. În același timp, activitățile programului sunt planificate ținând cont de contribuția crescândă a Guvernului pentru preluarea principalelor necesități financiare ale programului, inclusiv preluarea treptată a procurării medicamentelor anti TB de linia a doua, a suportului motivațional al pacienților, creșterea contribuției bugetului

public pentru procurarea de cartușe pentru metoda rapidă GeneXpert, servicii multidisciplinare pentru pacienții cu TB în tratament prin Centre de suport a pacienților cu TB, etc. Intervențiile programului acoperă atât necesitățile sectorului civil, cât și sectorului penitenciar, precum și regiunii din stînga Nistrului, adresînd, prin urmare, problema accesului limitat la serviciile esențiale în controlul TB pentru populația care locuiește în această regiune.

Scopul programului:

Reducerea poverii tuberculozei (inclusiv TB MDR/XDR) în Republica Moldova, prin asigurarea accesului comun la diagnostic și tratament de calitate, implementarea abordărilor durabile centrate pe pacient, abordarea necesităților grupurilor cu risc sporit și consolidarea capacității de management a PNCT.

Strategii :

- Asigurarea accesului comun la diagnostic rapid și de calitate a tuturor formelor de TB, inclusiv TB M/XDR.
- Consolidarea abordărilor centrate pe pacient pentru tratamentul TB MDR/XDR.
- Îmbunătățirea managementului tuberculozei asociate cu HIV.

Activități planificate în cadrul proiectului implementat de Centrul PAS:

- Implementarea Xpert MTB/RIF la nivel raional, în penitenciare și centrele SIDA;
- Acordarea suportului motivațional pacienților MDR/XDR pentru aderență la tratament;
- Susținerea Centrelor pentru suportul pacienților cu tuberculoză;
- Susținerea ONG-urilor prin Programul de granturi mici pentru persoanele cu risc sporit și persoanele greu de accesat, afectate de TB;
- Fortificarea activităților de pledoarie, comunicare și mobilizare socială/informare și educație pentru prevenirea DR-TB;
- Fortificarea capacităților naționale pentru colaborarea TB/HIV.

Grup țintă/beneficiari

- Pacienții TB;
- Pacienții MDR-TB;
- Deținuții;
- PTHIV;
- Lucrătorii medicali implicați în diagnosticare, managementul de caz și tratamentul tuberculozei, inclusiv asistența medicală primară;
- Comunitatea.

SUMARUL REALIZĂRILOR

În anul 2020, cu scop de a reduce povara tuberculozei (inclusiv TB MDR/XDR) în Republica Moldova prin asigurarea accesului comun la diagnostic și tratament de calitate, implementarea modelelor de îngrijire durabile centrate pe pacient, abordarea necesităților grupurilor cu risc sporit și consolidarea capacității de management al PNCT, au fost implementate următoarele activități:

Implementarea metodei rapide pentru testarea rezistenței la Rifampicină a TB, prin metoda Xpert MTB:

Ca rezultat al extinderii metodei rapide, fortificării capacităților personalului medical și a monitorizării stricte a implementării metodei, procentul de pacienți cu simptome sau semne sugestive pentru TB, cazuri noi și recidive, examinați prin Xpert MTB/ RIF a atins 96.5% și indicatorul a fost atins la nivel de 102 %.

Suportul multidimensional al pacienților cu TB:

În cadrul a 27 instituții medico-sanitare publice și-au continuat activitatea Centrele Comunitare pentru suportul pacienților cu tuberculoză (21 pe malul drept și 6 pe malul stâng al Nistrului). Au fost realizate diferite activități pentru a sprijini serviciul de ftiziopneumologie în oferirea serviciilor medicale, de consiliere și asigurare a suportului în obținerea asistenței sociale și juridice, în conformitate cu necesitățile pacienților, inclusiv din cauza dificultăților de accesare a serviciilor medicale cauzate de COVID-19, angajații centrelor au asigurat tratament direct observat la domiciliu.

Implicarea societății civile prin programul de granturi mici:

În anul 2020 au fost oferite granturi pentru organizațiile societății civile pentru trei tipuri de intervenții:

- controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV în grupurile cu risc sporit de îmbolnăvire – 3 granturi;
- controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV printre deținuți și foști deținuți – 1 grant;
- suportul programelor de prevenire, depistarea activă a cazurilor de TB și managementul acestora printre persoanele fără adăpost din municipiul Chișinău – 1 grant.

Advocacy, comunicare și mobilizare socială:

O componentă importantă a proiectului reprezintă activitățile de advocacy, comunicare și mobilizare socială. Scopul acestor acțiuni este de a sensibiliza populația generală și anumite grupuri vulnerabile cu privire la tuberculoză, a obține o participare mai activă a comunității pentru a menține tuberculoza sub control și a introduce noi abordări și recomandări ale instituțiilor internaționale recunoscute.

Educarea și informarea pacientului, comunității, persoanelor cheie din sistemul de sănătate și din sistemele aferente, cât și mobilizarea societății în reducerea poverii TB, reprezintă o componentă majoră din programul de finanțare, fiind o continuitate a activităților de pledoarie și comunicare, lansate în anii precedenți. Realizarea acestor activități pe parcursul anului 2020 a fost afectată privind intervențiile din teren, dar a

oferit și oportunități noi utilizare a tehnologiilor informaționale pentru informarea populației.

Programul motivațional pentru îmbunătățirea aderenței la tratament a pacienților cu TB:

Asigurarea unui management eficient al cazurilor de TB prin suportul pacienților în scopul creșterii aderenței la tratament a fost susținută în cadrul programului prin oferirea unui pachet motivațional complex, fiind evaluată necesitatea fiecărui pacient în parte, și oferit un suport echivalent cu 980 lei MDL/lună.

De asemenea a fost prevăzută asistența pacienților cu TB aflați în tratament, la etapa de transfer din sistemul penitenciar în sistemul civil, prin susținerea lor în perfectarea actelor de identitate, în cazul în care acestea lipsesc, referirea/însoțirea la medicul din teritoriu etc.

Capacitarea sistemului de sănătate:

O altă componentă esențială în cadrul programului este fortificarea capacităților sistemului de sănătate și implicarea tuturor partenerilor în controlul TB. Programul a prevăzut cursuri de instruire, ateliere de lucru, participarea la conferințe naționale și internaționale, dar realizarea acestora în volumul și maniera planificată a fost perturbată de pandemia COVID-19.

ACTIVITĂȚILE IMPLEMENTATE ȘI REZULTATE

OBIECTIVUL 1. Asigurarea accesului universal la diagnostic calitativ și rapid la toate formele de TB, inclusiv M/XDR-TB

Activitatea: Implementarea Xpert MTB/RIF la nivel raional, în penitenciare și centrele SIDA

În anul 2020, Centrul PAS de comun cu PNCT în scopul implementării metodei rapide de diagnostic Xpert MTB/RIF a realizat activități în câteva direcții:

1. Asigurarea funcționalității celor 57 echipamente GeneXpert, instalate în toate centrele de microscopie și laboratoarele de referință din țara, inclusiv în serviciul HIV și penitenciare prin contractarea unei companii specializate în domeniu care a asigurat constatarea inițială a stării tehnice, calibrare anuală, evaluare lunară telefonică sau remote control, acolo unde este cazul, cu personalul care folosește echipamentul, suport telefonic, asistență tehnică telefonică și/sau deplasare, cu rezolvarea situației tehnice apărute.
2. Procurarea cartușelor în conformitate cu necesitățile Programului național și stockurile existente și procurarea cartușelor pentru calibrare.
3. Suport financiar pentru un consultant național care a asigurat în teritoriile de Est ale țării monitorizarea aplicării metodei rapide, evidența și raportarea de bunuri și rezultatele testării, calibrarea echipamentelor, suport metodologic pentru personalul laboratoarelor.

Activitatea: Participarea la evenimente internaționale tematice a personalului implicat în implementarea Xpert-ului în Moldova

Pentru anul 2020 a fost planificată o instruire la nivel internațional privind implementarea metodei de diagnostic prin GeneXpert, dar din motivul pandemiei COVID-19 această instruire nu a putut fi desfășurată.

OBIECTIVUL 3. Consolidarea abordărilor centrate pe pacient pentru tratamentul TB MDR/XDR

Activitatea: Acordarea suportului motivațional pacienților MDR/XDR pentru aderență la tratament

În anul 2020, aceasta activitate a fost realizată de AO AFI și proiectul a contribuit la creșterea aderenței la tratament, la îmbunătățirea cunoștințelor pacienților ambulatori cu M/XDR-TB de pe ambele maluri ale Nistrului, inclusiv din sistemul penitenciar, precum și a pacienților ambulatori cu TB sensibilă din Regiunea de Est prin implementarea activităților de sprijin social. Programul de susținere socială reprezintă un pachet de stimulente și facilități, oferit pacienților cu TB sensibilă din regiunea transnistreană și pacienților ambulatori cu MDRTB de pe ambele maluri ale râului Nistru, după finalizarea a 25 de vizite DOT la unitatea medicală de livrare a tratamentului sau VOT validat de către specialistul responsabil de la unitatea medicală. Indicatorii realizați pe parcursul anului 2020:

No.	Indicatori de bază	Trim. I	Trim. II	Trim. III	Trim. IV	Total
1	Numărul vizitelor de monitorizare	2	0	0	0	2
2	Numărul pacienților cu MDR-TB care au beneficiat de stimulente financiare pentru sporirea aderenței la tratament (malul drept)	19	15	8	9	51
3	Numărul pacienților cu MDR-TB care au beneficiat de stimulente financiare pentru sporirea aderenței la tratament (malul stîng)	36	64	37	39	176
4	Numărul pacienților cu XDR-TB care au beneficiat de stimulente financiare pentru sporirea aderenței la tratament (malul drept)	2	2	0	2	6
5	Numărul pacienților cu XDR-TB care au beneficiat de stimulente financiare pentru sporirea aderenței la tratament (malul stîng)	2	1	6	3	12

Activitatea: Suportul Centrelor de suport al tratamentului pacienților cu TB în condiții de ambulator

În anul 2020, din sursele Fondului Global a fost susținută activitatea echipelor Centrelor comunitare de suport al tratamentului pacienților cu TB în condiții de ambulator din cadrul a 21 spitale raionale, inclusiv 6 Centre în regiunea din stînga Nistrului. În corespundere cu planul de sustenabilitate, 12 Centre urmau să fie acoperite financiar din sursele bugetului public.

Conform datelor colectate în noiembrie 2020, din cele 21 Centre care au fost preluate pe parcursul a trei ani spre finanțare din bugetul public, 11 nu au reușit să obțină surse financiare de la CNAM, în pofida activităților de advocacy din partea Centrului PAS și echipei PNCT, iar 10 Centre au reușit să mențină (complet sau parțial) activitatea Centrelor din sursele CNAM.

Pe parcursul anului 2020, echipele multidisciplinare din cadrul Centrelor au realizat următoarele activități:

- Au fost acoperiți cu servicii de suport psiho-social 1459 pacienți (89% din pacienți aflați în supravegherea medicilor ftiziopneumologi din raioane- datele prezentate de echipa Centrelor).
- Au fost reîntorși în tratament 208 pacienți cu TB din 228 care au făcut întreruperi.
- Au fost prevenite 194 (13 % din pacienții aflați în supravegherea Centrelor) cazuri de pierdere potențială din supraveghere.

- Au primit tratament la domiciliu pentru anumite perioade de timp sau pe parcursul întregului tratament ambulator 187 persoane.
- Au fost consiliați de către psihologii Centrelor 1329 pacienți (95% din toți beneficiarii Centrelor).
- În medie fiecare pacient care primea tratament ambulator a fost consiliat de psiholog de 4,5 ori, iar membrii familiei au fost consiliați pentru 7 pacienți din 10.
- 85% din pacienții aflați în supravegherea Centrelor au fost evaluați de către asistentul social și la necesitate fost completat planul individual de suport multidisciplinar. Pentru 34% din pacienții evaluați de asistentul social au fost depuse cereri de ajutor social la serviciile de asistență socială. Dintre toate cererile depuse au fost soluționate cu aviz pozitiv și acordat ajutorul solicitat în 72% din cazuri.
- Echipele Centrelor au efectuat 902 vizite la asistenta medicala primară pentru monitorizarea tratamentului DOT și au efectuat 3372 vizite la pacienții cu risc de pierdere din supraveghere sau pentru evaluarea situației sociale.
- Au fost organizate 143 ședințe cu reprezentanții APL, 215 ședințe cu autoritățile de asistență socială, 254 cazuri de colaborare cu alți actori (poliție, serviciile de protecție a copilului, etc) pentru a îmbunătăți comunicarea, spori implicarea diferiților actori din sectorul public în controlul TB din teritorii.
- Au fost implicați 36 voluntari pentru acordarea tratamentului DOT.

Activitatea: Vizitele de monitorizare/supervizare a Centrelor

Activitatea Centrelor a fost monitorizată de echipa PNCT în cadrul programului de monitorizare și evaluare a instituțiilor implicate în controlul tuberculozei și de un consultant, din cadrul proiectului, care în cadrul vizitelor lunare la fiecare Centru a oferit asistență tehnică și recomandări sau soluții de îmbunătățire a activității. Pe parcursul anului 2020 au fost efectuate 196 vizite la centre și consultanță la telefon în perioada stării excepționale din lunile aprilie-mai 2020 .

Activitatea: Programul de granturi mici pentru ONG

În anul 2020 au fost oferite granturi pentru organizațiile societății civile pentru trei tipuri de intervenții:

- controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV în grupurile cu risc sporit de îmbolnăvire – 3 granturi;
- controlul tuberculozei, tuberculozei drog-rezistente și tuberculozei asociate cu HIV printre deținuți și foști deținuți – 1 grant;
- suportul programelor de prevenire, depistarea activă a cazurilor de TB și managementul acestora printre persoanele fără adăpost din municipiul Chișinău – 1 grant.

1. Controlul TB, DR-TB și TB/HIV în rândul grupurilor de risc – 3 granturi

- i) "Programe Medico-Sociale"(PMS), care acoperă cu servicii teritoriile: Bender, Slobozia, Tiraspol.
- ii) "Pentru Prezent și Viitor" (PPV) în Chișinău.
- iii) „Uniunea pentru Prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor” (UORN)–în Bălți.

Pe parcursul anului 2020, OSC menționate au înregistrat următoarele rezultate:

➤ Screening TB

	PMS	UORN	PPV	Total
Număr persoane supuse (persoane care utilizează droguri, persoane care trăiesc cu HIV, persoane fără adăpost) screening_ului clinic	1598	2481	1759	5838
Număr persoane cu careva simptome și care au fost referite la asistența medical primară pentru examinare	1073	139	59	1271
Număr persoane investigate la TB	1018	138	59	1215
Număr persoane diagnosticate cu TB	16	4	1	21

➤ Consiliere, informare, educare pentru susținerea aderenței la tratament

	PMS	UORN	PPV	Total
TB	38	4	3	45
MDR-TB	82	10	5	97
Total	120	14	8	142

2. Controlul TB, DR-TB și TB/HIV în rândul deținuților și ex-deținuților

Activitățile au fost realizate de către AO AFI.

Rezultate pe parcursul anului 2020:

- 41 deținuți consiliați la etapa de inițiere a tratamentului.
- 10 deținuți au refuzat tratamentul și au fost consiliați (25 sesiuni), inclusiv 2 persoane au continuat tratamentul 2 au decedat, 2 au fost eliberate din detenție, la 1 deținut diagnosticul nu a fost confirmat și 3 deținuți au refuzat tratamentul.
- 14 deținuți au fost evaluați înainte de a fi eliberați din detenție în vederea stabilirii eventualelor probleme de ordin social, a riscului de abandonare a tratamentului și au fost informați despre serviciile de care pot beneficia.
- 13 ex-deținuți au fost însoțiți la medicul din teritoriul său de trai (Bălți, Chișinău (6), Anenii Noi, Leova, Criuleni, Glodeni, Orhei, Drochia); 1 ex-deținut a refuzat să fie însoțit, negând diagnosticul. Toți 13 ex-deținuți au fost preluați de sistemul medical civil. Din ei:
 - 5 au finalizat tratamentul
 - 4 continuă tratamentul
 - 1 a revenit în detenție
 - 1 a întrerupt tratamentul
 - 1 a fost referit la serviciul de psihiatrie
 - 1 a plecat peste hotare
- 114 discuții telefonice cu medicii care monitorizează ex-deținuții
- 28 vizite la instituțiile medicale unde se află ex-deținuții la supraveghere și tratament.

3. Suportul programelor de prevenire, depistarea activă a cazurilor de TB și managementul acestora printre persoanele fără adăpost din municipiul Chișinău – 1 grant.

Activitățile au fost realizate de către AO AFI.

Pe parcursul anului 2020 au fost înregistrate următoarele rezultate:

- 1603 persoane fără adăpost screen_ate clinic la TB și informate despre TB;
- 360 persoane fără adăpost cu semne sugestive de TB și referite la examinare;
 - 138 – Xray
 - 131 – microscopie
 - 226 - GeneXpert
- 41 persoane fără adăpost diagnosticate cu TB;
- 40 persoane fără adăpost înrolate în tratament (1 persoană a fost pierdută din vizor); 39 spitalizate la Spitalul Municipal, inclusiv:
 - 3 au decedat în câteva zile după spitalizare
 - la 4 diagnosticul nu a fost confirmat;
 - 8 au finisat tratamentul
 - 8 continuă tratamentul în spital
 - 1 a părăsit spitalul și urmează DOT prestat de către ONG
 - 1 a fost transferat la IFP
 - 14 au părăsit spitalul și nu au putut fi găsiți.
 - 1 persoană a fost spitalizată la IFP.
- 300 persoane fără adăpost testate la HIV/sifilis. Nu au fost depistate cazuri pozitive.

Pe parcursul anului de către ONG au fost reîntorși în tratament (în spital) 10 pacienți din cei 19 care au părăsit spitalul, 5 pacienți au fost reîntorși de 2 ori, iar 2 pacienți – de trei ori.

5 persoane fără adăpost au beneficiat de DOT asigurat de către ONG, inclusiv 3 au finisat tratamentul, iar 2 îl continuă.

Lista ONG-urilor care au realizat proiecte în programul de granturi mici, bugetele realizate și obiectivele proiectelor sunt redată în anexă.

Activitatea: Participarea la evenimente internaționale a reprezentanților societății civile

Pe parcursul anului 2020 din cauza pandemiei COVID-19 nu a fost posibilă organizarea și participarea la evenimente internaționale.

Activitatea: Consolidarea activităților de advocacy, comunicare și mobilizare socială/informare și educare în domeniul prevenirii MDR TB

Această componentă a fost implementată în mare parte nemijlocit de către Centrul PAS.

În anul 2020, 20 voluntari din cadrul ONG "Speranța Terrei" care au fost instruiți online și au fost implicați în acordarea DOT la domiciliu și realizarea mai multor măsuri sanitaro-epidemiologice în mun. Bălți au desfășurat 80 de discuții online despre tuberculoză și au distribuit pliantele și broșurile "Tuberculoza și COVID-19".

În cadrul acestei activități au fost printate materiale cu 25 titluri în 114 mii de copii precum: broșuri, prospecte, postere, calendare, note informaționale pentru publicul general. Materialele au fost distribuite prin diferiți actori ca: centre de suport al pacienților cu TB în tratament în condiții de ambulator, ONG, educatori „de la egal la egal,,.

Pe parcursul anului 2020, în Republica Moldova au fost organizate 2 campanii de informare - în perioada lunilor martie și noiembrie. Au fost difuzate 10 spoturi video și 5 spoturi audio despre prevenirea TB la 4 canale de televiziune și 5 posturi de radio cu acoperire națională. Informația difuzată a fost în limbile română și rusă. Volumul total a timpului de difuzare a fost de aproape 619 minute la TV și 280 minute la radio.

OBIECTIVUL 4. Îmbunătățirea managementului TB asociate cu infecția HIV

Activitatea: Consolidarea capacităților naționale în realizarea unui control eficient al co-infecției TB/HIV

În cadrul acestei activități, pe parcursul anului 2020 a fost elaborat și aprobat prin ordinul nr.1248 din 23 decembrie 2020 Ghidul "Auditul clinic extern al cazurilor de co-infecție TB/HIV".

Activități suplimentare pentru mitigarea consecințelor pandemiei COVID-19

1. În condițiile impuse de situația epidemiologică prin COVID-19, pentru a susține și instrui prestatorii de servicii cum să asigure continuitatea serviciilor în condiții de siguranță pentru propria sănătate și pentru sănătatea celor din jur au fost elaborate recomandări privind activitatea organizațiilor neguvernamentale active în domeniul tuberculozei în condiții excepționale de răspuns la pandemia COVID-19. Acestea au fost traduse în limba rusă inclusiv.

<http://pas.md/ro/PAS/Studies/Details/163>

2. În conformitate cu Dispoziția Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale nr.313-d din 20 iulie 2020 "Cu privire la organizarea depistării țintite a cazurilor TB în condițiile pandemiei COVID-19", șapte organizații a societății civile au fost implicate în activități de depistare țintită a cazurilor TB în rândul grupurilor vulnerabile. Un sumar al acestor activități poate fi urmărit în tabelul de mai jos:

Nr. d/o	Organizația	Teritorii acoperite	Număr persoane investigate radiologic	Număr persoane diagnosticate cu TB la 31 decembrie 2020
1	AFI Anenii Noi	Anenii Noi	645	8
2	UORN	Bălți, Fălești	302	1
3	Speranța Terrei	Bălți, Fălești	601	4
4	SMIT	Dondușeni, Florești	848	8
5	Casa Speranțelor	Soroca	694	7
6	Asociația Psihologilor Tighina	Cimișlia, Căușeni	1667	17
7	AFI	Chișinău	428	12
	Total		5185	57

3. În scopul menținerii vigilenței populației asupra problemei tuberculozei și încurajării adresării la medic pentru diagnostic, dar și pentru continuarea tratamentului în cazul celor diagnosticați cu TB, au fost realizate și distribuite online două spoturi video în limbile română și rusă:

<https://www.youtube.com/watch?v=II5LgTlgW3Q>

https://www.youtube.com/watch?v=M_HGxiU3Dxw

INDICATORII DE PERFORMANȚĂ AI PROGRAMULUI

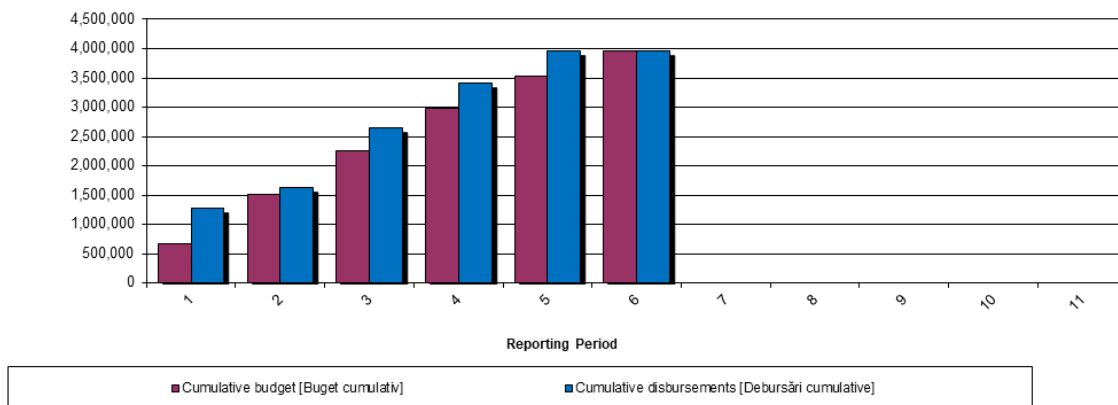
Performanța programului pentru anul 2020, în baza celor 3 indicatori de bază raportați în această perioadă este – 69,13 %. Dintre cei 3 indicatori, pentru raportare către Fondul Global, în perioada indicată au fost atinși: în interval de 90-100% - un indicator, în interval de 60-89% - indicator și un indicator a fost atins în proporție de mai puțin de 50% .

Indicatori	Țintă	Rezultat	0 - 59 %	60 - 89 %	> 90 %	Comentarii
Numărul de cazuri de TB (RR-TB și/sau MDR-TB), notificate	1007	438	43%			<p>Descreșterea numărului de cazuri TB notificate este în corelare directă cu descreșterea incidenței TB. Datele sunt preliminare, deoarece nu toate datele s-a reușit să fie introduse în SIME TB. Trebuie de menționat că o problemă poate fi supraestimarea populației, dar nu există o metodă acceptată care să determine cât de mult contribuie supraestimarea populației (2,663,251 mln prezente la momentul față de populația calculată – 4,017,338 mln) la supraestimarea numărului de cazuri TB scontat pentru depistare. Ținând cont de strategiile de depistare active realizate și acoperirea universală cu metode rapide de diagnostic Xpert, considerăm totuși că supraestimarea populației joacă un rol important.</p>
Procentul cazurilor cu RR-TB și/sau MDR-TB care au întrerupt tratamentul DOTS-Plus către luna a 6 de la demararea acestuia	6.6%	10.64%	62%			<p>Analiza cazurilor înrolate în tratament, care au întrerupt tratamentul către luna a 6 de la demararea acestuia, indică diferențe regionale între malul drept – 9.25 % și 13.85 pe malul stîng. Cauza de bază a abandonării tratamentului, conform explicațiilor PNCT este migrarea pacienților în afara țării.</p>
Procentul pacienților cu TB, cazuri noi și recidive, care au fost testați folosind teste rapide recomandate de OMS în momentul diagnosticării	95%	96,49%	102%			<p>Indicatorul arată că țara a atins utilizarea universală a Xpert ca metodă de investigație, datorită acceptării acestei metode rapide de investigație, a cunoștințelor și a capacității îmbunătățite a personalului medical în abordarea și implementarea metodei, precum și a monitorizării minuțioase a implementării.</p>

UTILIZAREA FONDURILOR

Pentru anul 2020, FG a debursat 546,577.57 EUR. Bugetul pentru această perioadă a fost de 969,901.00 EUR și sumele cheltuite sunt de 1,078,526.05 EUR. Bugetul a fost utilizat conform planului.

F1: Bugetul și debursările de către Fondul Global

ANEXĂ: LISTA ONG-URILOR CARE AU IMPLEMENTAT PROIECTE ÎN DOMENIUL TB ÎN CADRUL PROGRAMULUI DE GRANTURI MICI ÎN 2020

#	Denumirea ONG-ului	Denumirea proiectului	Buget, MDL	Obiectivul proiectului	Perioada de implementare a proiectului	Localitățile acoperite cu servicii în cadrul proiectelor
2	"Programe Medico-Sociale"	"Suport în controlul TB control printre CDI, PTHIV din regiunea Transnistria"	282,225.00	Reducerea mortalității și morbidității de TB printre persoanele din grupurile cu risc.	01.01.2020-31.12.2020	or. Tiraspol, or. Bender
4	"Act for Involvement"	"Suport în accesarea serviciilor de diagnosticare TB și tratament pentru persoanele fără loc de trai din municipiul Chișinău."	695,570.00	Scopul este de a reduce mortalitatea și morbiditatea de TB și HIV printre persoanele fără loc de trai din Chișinău, prin implicarea comunității în activități de prevenire și control a TB și HIV.	01.01.2020-31.12.2020	Mun. Chișinău
11	"Pentru Prezent și Viitor"	"Prevenirea TB printre grupurile cu risc din mun Chișinău"	234,042.00	Scopul este informarea și educarea CDI despre depistarea precoce a TB.	01.03.2020-31.12.2020	Mun. Chișinău
12	"Act for Involvement"	„ Asigurarea aderenței la tratamentul TB pentru pacienții în tratament în sistemul penitenciar și după eliberare,,	337,242.00	Reducere mortalității și morbidității de TB printre persoanele din sistemul penitenciar din Moldova, prin sporirea aderenței la tratament.	01.01.2020– 31.12.2020	Sistemul penitenciar din Republica Moldova
13	" Uniunea pentru Prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor"	"Activități de prevenire, depistare precoce și referire la tratamentul anti TB pentru grupurile de risc din Bălți"	228,000.00	Creșterea detectării precoce a cazurilor de TB, referirea la diagnostic și tratament, sporirea aderenței la tratament la persoanele care utilizează droguri și lucrătorii sexuali din Bălți.	01.01.2020– 31.12.2020	Mun. Bălți